

Månens kvadratur

Af Mikkel Bogh

Man ser den næppe som det første, idet man træder ind af bibliotekets hovedindgang. Diskret ophængt et godt stykke over øjenhøjde og på afstand af de boghylder man naturligt vender sin opmærksomhed mod, svævende på væggen mellem udlånsranken og det bagvedliggende kontorlandskab, befinder den sig i periferien af den besøgendes synsfelt. Lys som væggene, loftet, spærrene og bogreolerne selv falder den tilmed sammen med sine omgivelser, så underspillet at man siden kan fristes til at se dens cirkulære former som 0'er, som visuelt metaforiske udtryk for en søgen ned mod et rummets nulpunkt.

En tur rundt i biblioteket samler og skærper opmærksomheden om detaljer. Først og fremmest om bøgernes detaljer og om informationerne disse rummer, udvendigt i kraft af former, størrelser, farver, placeringer og titler, indvendigt gennem ordene, billederne og designet. I denne tilstand bliver man også mere opmærksom på fremspring og specielle egenskaber i rummet; man bemærker ovenlysvinduernes gitter og sprosserne i de højtsiddende sidevinduer og bliver måske opmærksom på den påfaldende hyppige forekomst af kvadratiske og semi-kvadratiske felter i lokalet, ikke bare i bøgernes former, men også i vinduesrammerne og -glassene, i bordene, computerskærmene, reolerne og de bærende søjler som skanderer sidefløjene i næsten kvadratiske sektioner. I en sådan tilstand vil *Månens Kvadratur*, udsmykningen på det øverste af væggen bag skranken, blive tydelig som et på samme tid diskret og stærkt fremtrædende indgreb i rummet.

Rumudsmykningen går ikke i eet med det omgivende rum, når først den er begyndt at gøre krav på opmærksomhed blandt alle de andre elementer og informationer i lokalet. Den mimer ganske vist disse ved sin lette spillen på de funktioner og rumligheder der allerede findes her – kvadratet, beholderen, æsken, hylden, serien, bøgernes forskellighed i størrelse og form – og ved sin leg med referencer til arkitektur og design, til huset, bygningselementet, modulet og møblet, som hovedparten af bibliotekets bøger handler om. Men den skiller sig samtidig markant ud ved ikke at være bærer af samme slags information som bøgerne og computerskærmene selv og ved ikke at rumme samme pragmatiske funktioner som arkitekturen. Stærkt bundet til og ikke desto mindre frit fabulerende over sine omgivelser fungerer den som en fortælling om arkitekturen og om det arkitektoniske. Dette gør den gennem de muligheder som modellen, objektet og skulpturen giver for at skabe utopiske og visionære rum såvel som mulige og umulige konstruktioner: arkitektoner, modeller, scenografier og skitser, alle udfoldet et sted mellem det faktiske og det blot mulige, mellem det konkrete og det abstrakte.

Månens Kvadratur består af en række kasser med nøjagtigt flugtende bundlinjer som følger overliggeren i åbningerne ind til sidefløjene. Kasserne befinder sig lige under den båndgesims som løber hele vejen rundt i den gamle kleinsmedje, og den lægger sig som sådan i forlængelse af en række af rummets dominerende artikulationer. Alligevel fungerer den som andet og mere end et arkitektonisk og ornamentalt indslag i rummet. Som billedskabende, figurativt element minder den om en horisontlinie over hvilken den store cirkelrunde skive svæver som et himmellegeme. Skivens form gentager sig i de cirkelrelieffer som befinder sig på hver af kassernes sider. Et spil opstår: Mens kasserne spreder kompositionen, strækker sig ud til siderne, hoppende og dansende som noder på række, uden centrum og uden noget gennemskueligt system, så samler den hvide skive det hele igen, teatermånen, der svæver over horisonten, men uden fordring på at være central eller dominerende; den er ikke moderskiven for alle de andre cirkler, den samler blot opmærksomheden og giver udsmykningen som helhed en prægnant og insisterende karakter. Med denne skive, og med kassernes cirkler i varierende størrelser, bliver det arkitektoniske rums kubiske og retlinjede grundlag udfordret. Bortset fra de moderne loftslamper og det spindelvævs-lignende vindue i den modsatte endevæg, er der stort set ingen runde former i dette rum. Derfor kommer cirklen til at fremstå som en påmindelse om krumningens mulighed i en arkitektonisk tradition og tænkning som baserer sig på den rette linje, på kvadratet og på de skarpe kanter. Her repræsenterer cirklen altså ikke kun en idé om fuldkommenhed, men er frem for alt billedet på en formkarakter som arkitekturen kun meget sjældent betjener sig af. Det er i den forbindelse værd at lægge mærke til at cirkelns kvadratur er det klassiske problem der går ud på at konstruere et kvadrat med samme areal som en given cirkel: En umulig konstruktion.

Der findes ikke noget privilegeret sted hvorfra *Månens Kvadratur* skal ses. Betragteren kan have sine foretrukne standpunkter, men værket dikterer dem ikke. Om noget forvandler den langsomt hele lokalet til et sted. Det gør den ikke blot ved som skulpturinstallation at gribe forandrende ind i rummet, men også ved sin måde at forandre sig selv på alt efter hvorfra den bliver set. Stiller man sig på lang afstand antager den tydeligere linjens, seriens eller rækkens karakter; set nedefra, derimod, bliver den dynamisk med sine store spring og ryk ud i rummet, som var det orgelpiber eller en storby skyline.

Sophia Kalkaus poetiske minimalkunst åbner for langt flere veje, associationer og historier end en formelt reduceret minimalisme ville tillade. På sin egen underspillede måde spiller den med betydninger og med billeder som dog aldrig rigtig klæber sig fast til den – dertil er den alligevel for åben, for principiel. Eet billede trænger sig imidlertid mere insisterende på end andre i denne skulpturelle installation, og det er billedet af månen der stiger op på nattehimmelen, eller måske den måne der undertiden kan ses nok så tydeligt ved højlys dag, som en næsten gennemsigtig skive på den blå himmel. Sammenholdt med dens øvrige formelle og rumlige egenskaber, og set i lyset af dens greb i bibliotekssalens forskellige funktioner og historier, kan *Månens Kvadratur* siges at dreje sig om viden. Ikke kun fordi den i sine former, i sine forløb, kombinationer, spring og så videre, mimer processen i en videnssøgning som bibliotekets besøgende vil være bekendt med.

Men også fordi den minder om muligheden af anden viden og en anden oplysning end den der traditionelt er blevet visualiseret gennem dagslyset og solens klare stråler: Nemlig denne langt mere diskret og poetisk oplyste viden som månens stråler giver, om natten, men også om dagen, og som man tidligere ikke uden grund har sat i forbindelse med både vanviddet og den særlige, drømmende indsigt. Den viden findes, også her, i dette arkitekturbiblioteks labyrinter og irgange.